

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

Broj: 02-03-3780/1

Podgorica, 15. mart 2016. godine

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA
-n/r ministra, g-dina Suada Numanovića-

Poštovani gospodine Numanoviću,

Povodom *Predloga strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020, sa pratećim Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2016. godinu*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga strategije sa pratećim Akcionim planom i pripremljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent*, nemamo primjedbi.

Uvidom u *Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa utvrđeno je da je za sprovođenje dostavljene Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020 potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore. Međutim, osim redovnih sredstava koja su u predhodnom periodu bila izdvajana u budžetima nadležnih institucija, neće zahtijevati opredjeljivanje dodatnih. Isto tako, za određeni broj aktivnosti, sredstva bi bila obezbijeđena i iz odgovarajućih fondova međunarode zajednice.*

Ministarstvo finansija podržava napore koji bi doveli do poboljšanja i unapređenja položaja Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, ali s obzirom da iznos potrebnih sredstava nije tačno utvrđen i nije naveden u *Izvještaju*, mišljenja smo da je sve obaveze koje bi proistekle, na osnovu ove *Strategije*, neophodno prilagoditi sredstvima koja se planiraju godišnjim zakonom o budžetu nosiocima aktivnosti koji su prepoznati kao korisnici budžetskih sredstava.

S poštovanjem,

MINISTAR
dr Radoje Žugić

FORMA IZVJEŠTAJA O ANALIZI UTICAJA PROPISA

MINISTARSTVO ILI REGULATORNO TIJELO PREDLAGAČ

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

NASLOV PROPISA

Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016 - 2020 sa pratećim Akcionim planom za 2016.

Odjeljak 1: Definisane probleme

✓ Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

✓ Što su uzroci problema?

✓ Što su posljedice problema?

✓ Ko je oštećen, na koji način i koliko?

✓ Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Za razliku od drugih manjinskih naroda i manjinskih nacionalnih zajednica, koji su uključeni u savremene tokove crnogorskog društva, Romi i Egipćani su najugroženija i najmarginalizovanija manjinska nacionalna zajednica u Crnoj Gori. Niska ekonomska moć, nizak stepen obrazovanja, veoma mali broj zaposlenih, neadekvatni stambeni uslovi, socijalna neprihvaćenost sa reslovima etničkih stereotipija i predrasuda, specifičan način življenja i druge karakteristike, samo su neki od uzroka njihovog teškog položaja u društvu. Za promjenu ovakvog stanja, odnosno unaprijeđivanje položaja Roma i Egipćana, kao i potpune uključenosti u društveni, ekonomski, kulturni i politički život potrebna su sistemska rješenja koja će im omogućiti efikasniji pristup u oblastima u kojima su najugroženiji. Integracija romske zajednice u crnogorsko društvo predstavlja složen i dugoročan proces koji zahtijeva multidisciplinarni pristup. Kako bi se smanjile razlike koje postoje, Vlada Crne Gore je „Dekade romske inkluzije 2005-2015.“ i dvije implementirane Strategije, jedne koja je usvojena 2007. godine pod nazivom „Strategija za poboljšanje položaja RAE populacije u Crnoj Gori 2008 – 2012.“, druge koja je usvojena 2012. pod nazivom „Strategija za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012 -2016“, koje su obuhvatale i prateće jednogodišnje akcione planove, Vlada Crne Gore, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, pristupilo je izradi novog strateškog dokumenta pod nazivom „Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020.“. Ovaj strateški dokument treba da doprinese još većem smanjenju razlika koje postoje između pripadnika ove populacije i većinskog stanovništva, s obzirom da su mjere i aktivnosti koje su do sada preduzete u cilju unaprijeđenja položaja Roma i Egipćana, rezultirale su veoma značajnim i vidnim promjenama ali isto tako jednako nedovoljnim. Prema postojećim i dostupnim podacima iz Popisa stanovništva, domaćinstva i stanova u Crnoj Gori iz 2001.godine, 6251 lice se izjasnilo da pripada romskoj nacionalnosti ili 1,01 % od ukupnog stanovništva. Populacija Egipćana broji 2054 lica, odnosno 0,33 % od ukupnog stanovništva. Najveći broj Roma živi na teritoriji Podgorice (3988), zatim Berana (531), Nikšića (483), Bijelog Polja (334), Herceg Novog (258), a najveći broj Egipćana se nalazi u Podgorici (685), Nikšiću (446), Tivtu (335) i u Beranama (170).

Odjeljak 2: Ciljevi

✓ Koji ciljevi se postizu predloženim propisom?

✓ Navedi dosljednost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Strateški cilj koji se postavlja ovim dokumentom definisan je kao poboljšanje i unaprijeđenje položaja Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, što treba da dovede do smanjenja razlika koje sada postoje između njihovog položaja i položaja ostalog stanovništva. S obzirom na veoma kvalitetan normativni okvir garantovanih ljudskih i manjinskih prava u Crnoj Gori, osnovni cilj ove Strategije se može definisati i kao stvaranje uslova za primjenu osnovnih ljudskih i manjinskih prava u odnosu na romsku i egipćansku populaciju, individualno i kolektivno, kako bi se suštinski i kvalitativno poboljšao sveukupan društveni, kulturni, socio-ekonomski i svaki drugi položaj ove grupe građana Crne Gore. Na taj način će se

omogućiti postepena integracija romske i egipćanske zajednice u društvene tokove Crne Gore, što će biti dugotrajan i složen proces. Integracija romske i egipćanske populacije uključuje i uspostavljanje novih društveno-kulturoloških odnosa prema romskoj i egipćanskoj zajednici, oličenih u specifičnom vidu miroljubive koegzistencije sa većinskim stanovništvom i eliminisanje tradicionalnih predrasuda i stereotipa karakterističnih za odnos prema ovoj populaciji, nažalost ne samo u Crnoj Gori.

Vladini programi i strategije u različitim oblastima su efektivno usmjereni na rješavanje problema siromaštva i socijalne isključenosti marginalizovanih grupa. U svim važećim programima Vlade insistira se na smanjenju siromaštva i borbi protiv socijalne isključenosti, posebno marginalizovanih grupa. Međutim, implementacija drugih Strategija i programa koje su usmjerene na siromaštvo nijesu dovoljne kako bi se riješili posebno izraženi problemi koji karakterišu romsku i egipćansku populaciju. Prema tome, ovom Strategijom se uvažavaju svi ostali programi Vlade, koji su komplementarni sa ciljevima koji se žele postići kada je riječ o socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana. Osim toga, Strategija je usaglašena sa Evropskim okvirom za nacionalne strategije integracije Roma do 2020. Shodno tome, ovom Strategijom su postavljeni ciljevi koji se u narednom period planiraju ostvariti u sledećim oblastima: obrazovanja, zapošljavanja, zdravstvenih uslugama, stanovanja. Osim četiri ključne oblasti predviđene EU Okvirom, Strategija tretira i sledeće oblasti: pravni status, socijalni status i porodična zaštita (sa četiri podoblasti: borba protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama, prevencija i suzbijanje prosjačenja, borba protiv trgovine ljudima, sprječavanje sklapanja dječijih nedozvoljenih brakova) i kultura, identitet i informisanje.

Odjeljak 3. Opције

- ✓ Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza pravnog djelovanja).
- ✓ Obrazložiti preferiranu, tj izabranu opciju.

Realizacijom ciljeva predviđenih ovom Strategijom dodatno će se doprinijeti politikama usmjerenim na smanjenje jaza koji još uvijek postoji između pripadnika romske i egipćanske populacije i većinskog stanovništva. Odredbama Ustava Crne Gore garantovana su jednaka prava i obaveze svim građanima/kama, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo i zabranjuje svaku neposrednu ili posrednu diskriminaciju, po bilo kom osnovu (član 8 stav 1 i član 17). Članom 79 Ustava Crne Gore propisan je set posebnih manjinskih prava a članom 80 Ustava zabranjena je asimilacija pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Ovom Strategijom implemenirat će se mjere i aktivnosti koje će doprinijeti boljem poštovanju pomenutih odredbi Ustava.

Odjeljak 4. Analiza uticaja

- na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - Nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno
- kakve troškove će primjena propisa stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- da li su pozitivne posljedice donošenja propisa takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija
- uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Donošenje predloženog strateškog dokumenta doprinijet će ostvarivanje osnovnih ljudskih prava i ukupno poboljšanje položaja Roma i Egipćana, osim za romsku i egipćansku zajednicu, ima i višestruke koristi za ukupno crnogorsko društvo.

Kao pozitivni rezultat realizacije mjera predviđenih Strategijom biće, između ostalog, i potvrda ostvarenog napretka u uspostavljanja vladavine prava, poštovanju temeljnih prava i političkih kriterijuma za za punopravno članstvo Crne Gore, kao multietničke demokratske države, u EU. Samim tim, postići će se veći stepen poštovanja ljudskih prava i sloboda pripadnika romske i egipćanske populacije što će voditi daljem napretku u primjeni zahtjevnih standarda EU. Uravnotežen ekonomski i socijalni razvoj, dodatni su stimulans za težnju Crne Gore kao multietničke demokratske države ka širim integrativnim procesima. Za

promjenu ovakvog stanja, odnosno unapređenja položaja Roma i Egipćana, kao i potpune uključenosti u društveni, ekonomski, kulturni i politički život potrebna su sistemska rješenja koja će im omogućiti efikasniji pristup u svim društvenim segmentima.

Negativnih uticaja neće biti, jer ovaj strateški dokument je izrađen sa ciljem da se pobošlja položaj romske i egipćanske populacija u svim oblastima. Osim toga, dokument neće imati nikakvih negativnih posljedica po građane i privredu.

Ukupan iznos sredstava, koji će iz Budžeta Crne Gore biti izdvajan u narednim godinama za finansiranje Strategije, osim redovnih sredstava koja su i u prethodnom periodu bila izdvajana u budžetima nadležnih institucija, neće zahtijevati opredjeljivanje dodatnih. Štaviše, određeni broj aktivnosti biće finansiran sredstvima iz međunarodnih fondova. Opravdanje za sredstva koja treba obezbijediti u budžetu ogledaju se u postizanju sistema jednakosti, odnosno antidiskriminacije pripadnika romske i egipćanske populacije, kao najranjivije kategorije, shodno preporukama EU okvira, da države moraju da osiguraju da Romi ne budu diskriminirani već tretirani poput bilo kog drugog EU građanina sa jednakim pristupom svim fundamentalnim pravima kao što je naloženo u EU Povelji o fundamentalnim pravima.

Odjeljak 5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti. (Do 2020. odnosno do ispunjenja ciljeva postavljenih u Strategiji)
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti. (Ne)
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu? (Za tekuću da)
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihoda za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti. (NE)
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na Inicijativu za donošenje predloga propisa? (NE)
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

Za sprovođenje ove Strategije Vlada Crne Gore će, u okviru budžeta institucija nadležnih za implementaciju Strategije obezbijediti budžet za svaku godinu primjene iz sopstvenih izvora i/ili iz odgovarajućih fondova međunarodne zajednice. Aktivnosti predviđene Statelijom se odnose na redovne aktivnosti koje ne zahtijevaju dodatna finansijska izdvajana.

Odjeljak 6. Konsultacije zainteresovanih strana

- naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako
- naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljne konsultacije)
- naznačiti glavne rezultate, i kako je input zainteresovanih strana bio uzet u obzir ili zašto nije bio uzet u obzir

Za potrebe izrade ovog Strateskog dokumenta, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava formiralo je Radnu grupu sastavljenu od predstavnika nadležnih institucija, Romskog savjeta i civilnog sektora. Osim toga, u svojstvu člana-posmatrača, u pripremi dokumenta učestvovali su i predstavnici međunarodnih (nevladinih) organizacija: Delegacija EU u Crnoj Gori (DEU), Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS), HELP – Hilfe Zur Selbsthilfe e.V. i Romski obrazovni fond (REF). Njihovi predlozi i sugestije su usaglašeni sa stavovima Radne grupe i inkorporirani u sadržaj navedenog Nacrta Strategije.

Osim navedenih, na izradi Strategije, angažovan je bio i eksterni ekspert, prof. dr Miloš Bešić.

Odjeljak 7: Monitoring i evaluacija

• Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?

• Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

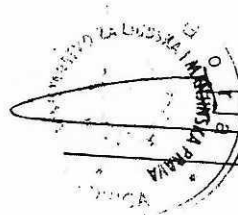
• Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

• Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

U cilju praćenja realizovanih aktivnosti Vlada će formirati Komisiju za praćenje sprovođenja Strategije. Komisiju će sačinjavati predstavnici institucija koje su prepoznate Strategijom i Akcionim planom kao nosioci pojedinih aktivnosti, kao i predstavnici Romskog savjeta u Crnoj Gori i romskih i egipćanskih nevladinih organizacija. Komisijom predsjedava ministar za ljudska i manjinska prava. Zadatak Komisije je utvrđivanje akcionih planova za primjenu Strategije, nadziranje njihovog ostvarivanja, ocjena postignutih rezultata na osnovu praćenja utvrđenih indikatora, predlaganje promjena i dopuna Strategije na godišnjem nivou i informisanje Vlade Crne Gore o sprovođenju Strategije. U cilju efikasnijeg obavljanja svojih aktivnosti, Komisija može pozvati predstavnike organa državne uprave i drugih institucija, predstavnike nevladinih organizacija, kao i predstavnike lokalnih uprava, da učestvuju u radu Komisije.

Datum i mjesto

14. mart 2016. godine

Starješina